

LIBRIS | We know
books
Gheorghe Grigurcu

JURNAL
VIII

E I K O N

București, 2024

Extremele prezentului. Fie mereu reductibil până la infinitezimal între trecut și viitor, fie revărsându-se impacient asupra ambelor, încercând a le devora inefabilul.

X

Prietenia avantajată de întâlnirile dese, amicitia de cele mai rare.

X

Senectute. În sfârșit vârsta cum o posibilă scuză față de lume, față de tine însuși. Față de lume, în primul rând, deoarece tot mai dificil îți vine să-ți ierți ființa.

X

„Darwin era un om modest și cumsecade. «Dată fiind mediocritatea înzestrărilor mele, e de mirare că am reușit să influențez într-atât părerea oamenilor despre știință.» (...) A păstrat toată viața o scrisoare de la soția lui Emma, în care, după ce îi vorbise despre «primejdia de a nu mai crede în revelație», ea îi scria: «Aș fi nespus de nefericită să știu că nu ne mai aparținem unul altuia în viața de apoi.» Pe această scrisoare mângălise câteva cuvinte pline de tulburare și chiar de oarecare vexațiune: «Când n-am să mai fiu, să ții minte că am plâns mult gândindu-mă la asta» (Jean d' Ormesson).

X

Aspirații care se împlinesc prea târziu. Lumea *ta* de odinioară nu mai poate fi reconstituită, lumea actuală rămâne consecventă

în rezerva sa. Ca și cum ai căpăta actul de proprietate al unei case corespondente visului pe care l-ai nutrit cândva, dar cu o condiție: să locuiești pe mai departe în apartamentul strâmt, igrasios în care te afli.

X

Amiel vorbea despre orgoliul prin care nu te poți accepta pe tine însuși și care i se părea *le plus raffiné*. Nu cumva aici se deschide calea umilinței, cu sensul de circulație pus de-a-ndoa-selea... din orgoliu?

X

Senectutea, aidoma unui act de identitate expirat.

X

Mai rar decât s-ar părea e darul (repet: darul) de a-ți asculta cum se cuvine interlocutorul. Tangent la prietenie.

X

„După o teorie, care circulă de altfel în diverse variante, cultura este socotită ca o realizare improprie a unui dor, a unei pofte mai adânci a omului, a unui apetit care nu reușește să se satisfacă pe linia sa. Că numește această sete «Libido» ca Freud sau «Nostalgia Paradisului» ca Novalis – nu schimbă întru nimic esența teoriei prin care cultura e degradată la un rol de surrogat. Cultura, dacă este ceva, trebuie să fie în sine și pentru sine. Altfel, pur și simplu, ea *nu este*” (Blaga).

X

Revin contrarietăți vechi, nesoluționate în vreun chip oarecare, aidoma unor regurgitații psihice. Un cinism al memoriei?

X

Senectute. Totuși un câștig. Cu cât devii mai constrâns emoțional, cu atât se cuvine să te recunoști a fi tu însuți, precum o defensivă finală.

X

Oboseala aidoma unei paranteze care se deschide la un moment dat în textul existențial, dar nu se mai îndură a se închide.

X

Trecerea de la starea de veghe la somn, o mortificare, trecerea de la somn la vis, o resurrecție.

X

„Cea mai bună dovadă a existenței lui Dumnezeu nu este ordinea lumii (există ceva mai străin ideii noastre de divin decât o ordine care se sprijină pe schimbare și pe moarte?), este sentimentul exilului nostru în această lume – este chiar tentația de a-L nega pe Dumnezeu, căci, pentru a-l nega, trebuie să-l concepem drept învăluit de o perfecțiune pe care totul o contrazice aici jos iar această concepție nu poate să vină decât de la El. Strigătul disperat și blasfematoriu, *vocea* negatoare a ateului întâlnește astfel *vocea* negativă, calea negativă a teologului. Când ateul proclamă că Dumnezeu nu este, el afirmă o absență mai adevărată decât toate prezențele” (Gustave Thibon).

X

Marea durere îți îngăduie să stai gol în fața lui Dumnezeu precum a stat Adam.

X

Poezia: o rugăciune laică. Rugăciunea: o poezie mistică.

X

Versuri cu aer definitiv, aidoma unor sentințe judecătorești în ultimă instanță. Versuri atât de incerte, încât nu pot fi luate nici drept probe într-un proces literar.

X

„Totdeauna există niște oameni între Rai și Iad: artiștii” (dintr-un film).

X

Un introvertit e receptiv la nuanțele morale defavorabile ale semenilor. Descoperite fiind, cei în cauză caută nu o dată a se răzbuna, de unde provine o sumă a dificultăților de care are parte acesta.

X

Rugăciune la senectute: dacă datele memoriei se șterg vertiginos, ajută-mă, Doamne, să nu cedeze amintirea.

X

A.E.: „Oricum nu ești atât de uzat dacă, așa cum mi-ai spus, îți apari mai totdeauna în visele nocturne ca fiind pe la treizeci de ani”.

X

„Bunul sălbatic și simplitatea omului primitiv sunt basme, romane, *fiction*. Sălbaticii sunt teribil de complicați și meticuloși: sociologia, etnografia și antropologia o dovedesc. La ei totul stă sub semnul tabuurilor – sunt sute, mii de tabuuri – și al sistemelor de reglementare minuțioasă. Întotdeauna forma are prioritate asupra fondului. Față de a triburilor primitive, viața omului modern e de o simplitate cristalină și de o libertate absurdă” (Nicolae Steinhardt).

X

Senectute. Lași la o parte atâtea lucruri care-ți făceau plăcere pentru că timpul nu te mai agreează. Devine tot mai scurt, meschin, imperativ, te scoate afară din tine însuți, fără a te duce de fapt în altă parte.

X

Supraviețuirea, un dar sacral sau o urmare a păcatului? Dar din ce moment începe ceea ce am putea socoti că este supraviețuirea?

X

„Nimic nu este în mod real plăcut sau neplăcut în natură; toate devin plăcute sau neplăcute ca urmare a obișnuinței” (Epictet).

X

X îmi pare a fi un „om bun”. A.E.: „N-aș fi convins. E al naibii de vulgar, iar vulgaritatea e o ceață ce riscă a acoperi întreaga privire morală a individului ce-o manifestă”.

X

Izbutești a scrie „bine” atunci când ai senzația de a pluti deasupra cuvintelor proprii, de a deveni oarecum imponderabil. De a întrezări astfel, cutezi a crede, o altă verosimilă existență.

X

„Băutura pe care mulți dintre noi o știm drept *café frappé* apare acum pe unele liste de meniu doar cu numele de *frappé*. Iar în asemenea localuri, am observat, nu o dată, că dacă comanzi cu numele complet *café frappé*, chelnerițele mai tinere sunt derutate. Se uită lung la tine și, în cele din urmă, întreabă ceva de genul: «Adică doriți un *frappé*?» *Café*-ul dinainte le zăpăcește pur și simplu. Lumea se schimbă. Sau poate se prostește...” (Dilema veche, 2023).

X

Senectute. A uita ceea ce ai uitat deja.

X

Există o seară lungă a vieții afective, elegantă, grațios melancolică, misterioasă, aidoma unei femei frumoase care s-ar găti pentru un bal ce nu va mai avea loc niciodată.

X

„E mai ușor să pari vrednic de funcția pe care nu ai căpătat-o decât de cele pe care le îndeplinești” (La Rochefoucauld).

X

Baia nu o dată cum o izbăvire pe moment a trupului.

X

„Grosolănia a găsit întotdeauna un teren propice în universități și s-a deghizat cu predilecție în libertate academică. În Evul Mediu era imposibil sau reprezenta chiar un pericol mortal să fii în afara asociațiilor teritoriale care asigurau protecția, dar pretindeau și o contrataxă. Când bobocul devenea membru cu state vechi, aplica și el altora același tratament. Și la cadeți și la elevii princiari asociațiile și excesele erau la ele acasă. Nici chiar secolul al XVIII-lea nu a reușit să le rezolve decât parțial. Chiar înainte de primul război mondial, purtarea ciudată a celui neîncorporat era socotită o «sălbăticie» și i se puneau în cârcă vicii secrete” (Ernst Jünger).

X

A dibui probleme într-un loc care se părea că n-au existat, cu un regret bucuros.

X

Deseori un critic se impune mai mult prin ceea ce respinge decât prin ceea ce aprobă. Rezervele, antipatiile, idiosincraziile

sale îi dau altura de personaj într-o structură epică, așadar un plus de vitalitate.

X

Nu uitarea, ci speranța reprezintă o antiteză vitală a memoriei. Dacă memoria ne face mai bătrâni, speranța ne întinereste.

X

Scriptor. Atunci când îi e dat să apară, stilul apare de la sine, aidoma unui fruct care se coace. Inclusiv sub aparențele „făcutului”, e un dat nativ. A. E.: „Chiar de pildă cel feeric-doct, atât de șarmant livresc al poetului Ș. F.?”. Chiar și acela, da, fiind vorba de un stil în care natura interioară se disimulează printr-un artificiu lucid.

X

Trăind, te reprezinți nu doar pe tine, reprezinți și drumul accidentat pe care te vezi nevoit a-l străbate. Drum care treptat ți se poate substitui.

X

„Orgoliul și dezgustul spiritual al oricărui om care a suferit profund – ierarhia socială e determinată întrucâtva de profunzimea suferinței pe care o pot îndura oamenii – certitudinea înfiorătoare de care este impregnat și care dă culoare, certitudinea că, datorită suferinței sale, el știe mai mult decât pot cunoaște cei mai inteligenți și mai înțelepți dintre oameni, (...) trufia «inițiatului», a celui care este oarecum sacrificat consideră că toate formele deghizării sunt necesare spre a se proteja de atingerea unor mâini inoportune și compătimitoare și, în genere, de tot ceea ce nu e egalul său în materie de durere. Suferința profundă înobilează; ea izolează. Una dintre cele mai subtile forme de deghizare o constituie epicureismul și o anumită cutezanță a gustului, ostentativă de-acum, care